

Bemerkingen bij de kennisgeving van het project-MER voor de Dijkwerken Schellebelle – Schoonaarde (RO) uitgevoerd door Waterwegen en Zeekanaal nv.

Nummer : INBO.A.2008.44
Datum : 12 – maart - 2008
Auteurs: Vandevoorde Bart & Van den Bergh Erika
Vragen naar : Vandevoorde Bart
Geadresseerde : Mevr. Katelijne Schoofs
Dhr. Bart Fobe
Dienst MER
Afdeling Milieu, Natuur- en Energiebeleid
Koning Albert II-laan 20, bus 8
1000 Brussel
Datum aanvraag : 26/02/2008
Referentie aanvrager: schriftelijk aanvraag 12306137.doc/ivm (26/02/2008)
Aantal bladzijden : 5 p.

1. Inleiding & methode

Onderstaand worden enige bemerkingen gegeven bij de kennisgeving van het project-MER voor de Dijkwerken Schellebelle – Schoonaarde (RO) (SORESMA 2008) welke uitgevoerd zullen worden door Waterwegen en Zeekanaal nv.

Globale bemerkingen worden per hoofdstuk weergegeven, specifieke eventueel per pagina. Ter aanvulling worden enige figuren weergegeven.

2. Bemerkingen

Hoofdstuk 4.2.3: door het ontbreken van een situeringkaart is het moeilijk om de verschillende dijkvakken te plaatsen, en bijgevolg het basisproject en de alternatieven te interpreteren en evalueren. Desalniettemin willen we meegeven dat er zich stroomopwaarts van Schoonaardebrug een klein schor bevindt met een oppervlakte van bij benadering 1.5ha (figuur 1), dat hoofdzakelijk uit bos en rietland bestaat. Aangezien er in dit deel van de Zeeschelde bijzonder weinig slikken en schorren zijn moet dit schor bij de lokalisering van het dijktralud zoveel mogelijk ontzien worden.

In Bijlage 2 wordt een typedwarsprofiel van een Sigmadijk gegeven met een kruinbreedte van 7m. In hoeverre is een dergelijk breed dijklichaam civieltechnisch vereist? Gezien de beperkte ruimte ter plaatse moet ons inziens gezocht worden naar oplossingen die zo weinig mogelijk ruimte innemen zonder daarbij de veiligheid in het gedrang te brengen.

Slechts in een beperkt aantal dijkvakken is het nulalternatief, nl. het niet aanleggen van een dijk, opgenomen. Gezien de aanwezigheid van een natuurlijke steilrand die voldoende hoog is langs grote delen van het traject moet de mogelijkheid van deze optie als een volwaardig alternatief opgenomen worden in het MER (figuur 2 en 3).

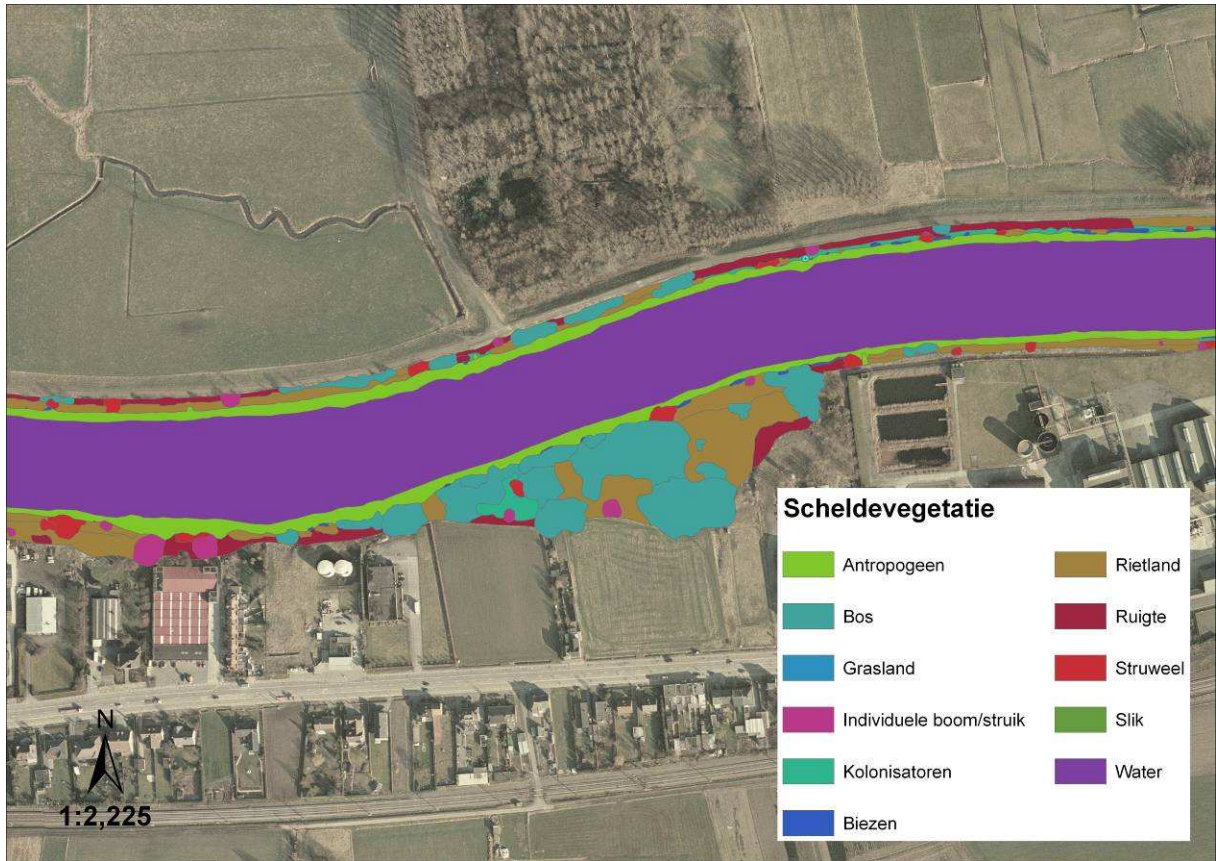
In HOFFMANN & MEIRE (1994) worden dijkuitvoeringsalternatieven gesuggereerd voor deze zone door de aanleg van landwaarts gerichte terrassen onder een zwakke helling. Deze terrassen zullen begroeid geraken door slikkoloniserende vegetaties (biezen of andere pioniers) en uiteindelijk evolueren naar riet- en wilgenvegetaties.

Mogelijke dijkuitvoeringsalternatieven zijn (HOFFMANN *et al.* 1997):

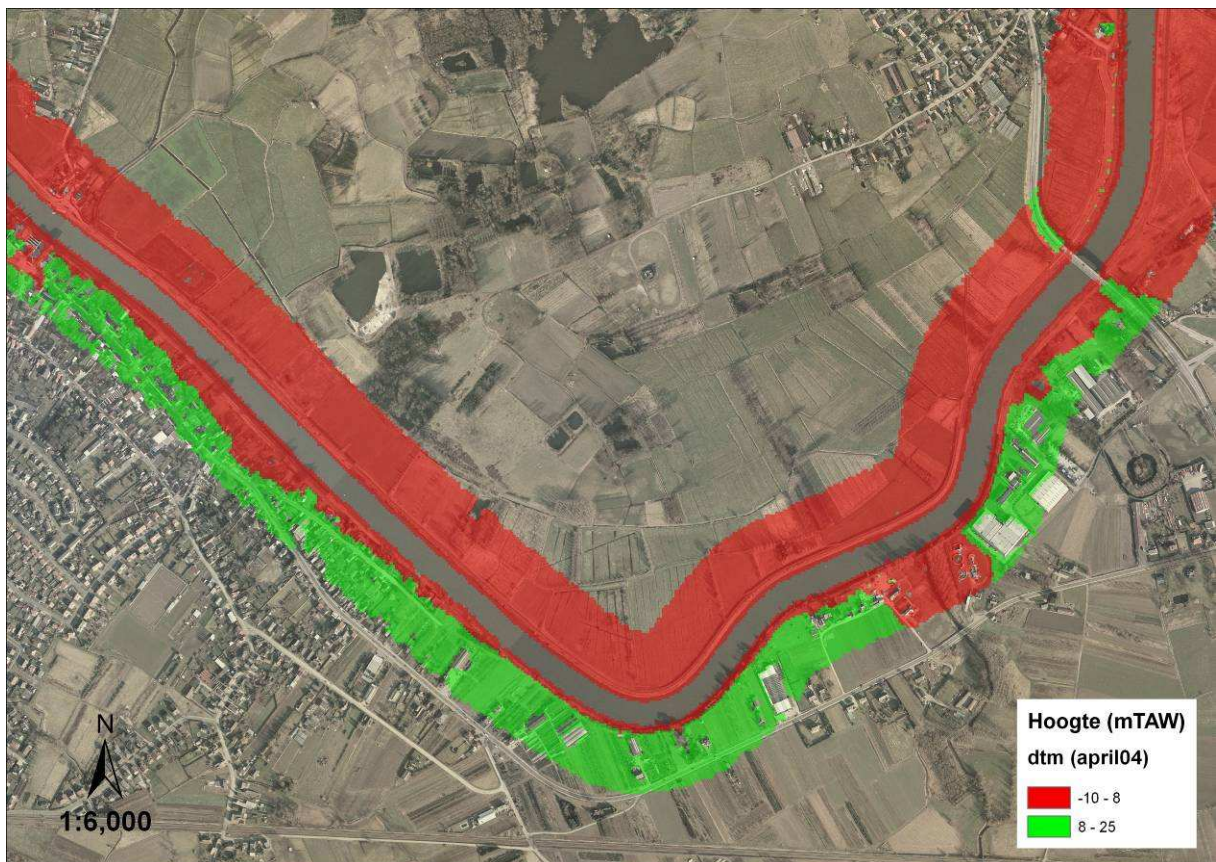
- Houten constructies opgebouwd uit verticale palen waartussen wilgentenen worden gevlochten;
- Terrassen opgebouwd uit verticale structuren verstevigd met steenstort;
- Een dijkhelling die bestaat uit een afwisseling van hellende steenbestorting en horizontaal onbestorte slikken.

Hoofdstuk 5.4.1: om een gedetailleerde weergave van de topografie te verkrijgen kan aanvullend gebruik worden gemaakt van het digitaal terreinmodel (DTM) met rastercellen van 5x5m, beschikbaar gesteld door AGIV. In opdracht van W&Z zijn in april 2004 eveneens orthofoto's van deze zone gemaakt waaruit een DTM (5x5m) is vervaardigd.

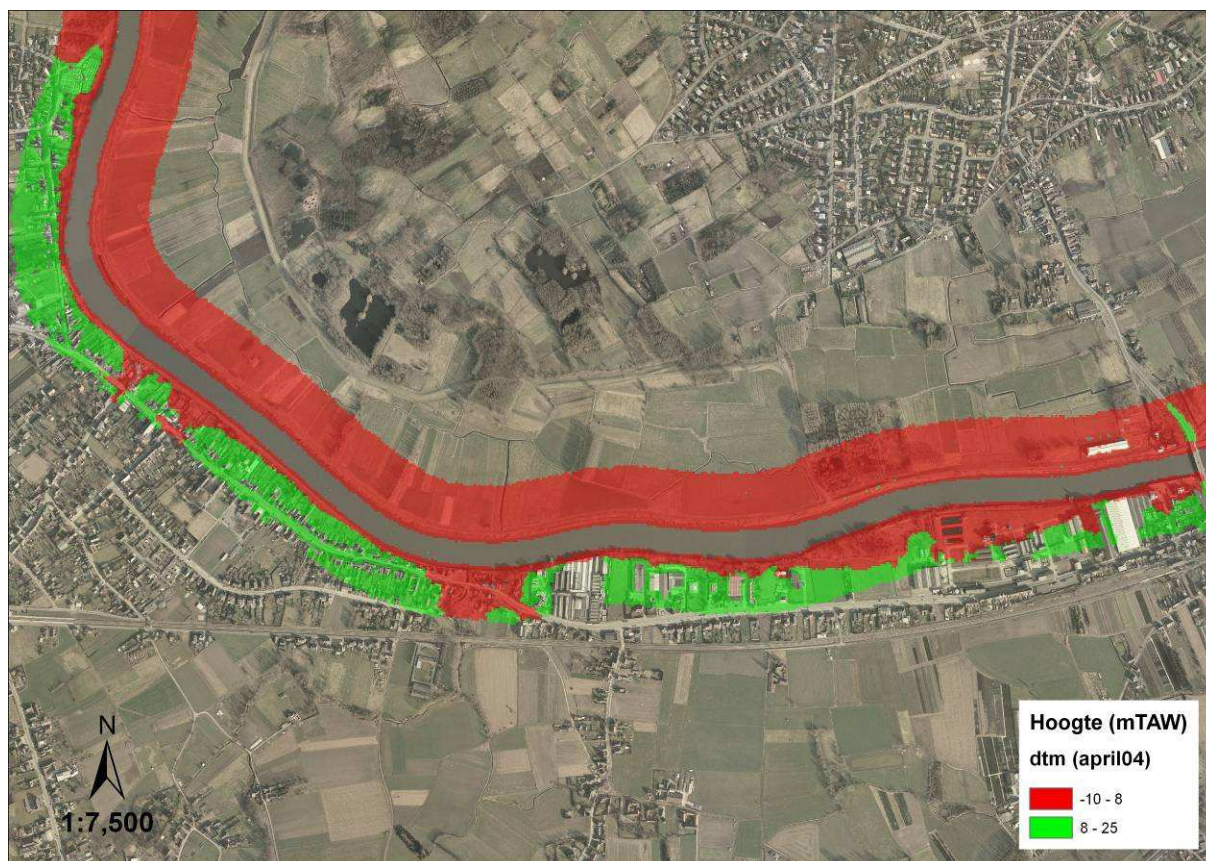
Gezien de erosiegevoeligheid van deze zone wordt eveneens best de helling van dijk, schor en slik in rekening gebracht op basis van het DTM en bathymetrische gegevens. Het Waterbouwkundig Laboratorium beschikt over deze gegevens alsook het INBO. Bij de aanleg van een te steile helling bestaat het risico dat de kritische drempelwaarde wordt overschreden wat leidt tot erosie.

Figuur 1: Situering van het schor stroomopwaarts Schoonaardebrug (RO).

Figuur 2: Westelijk deel van het traject tot brug van Uitbergen met aanduiding van de zone boven en onder de kritische waarde van 8 mTAW op basis van het DTM van april 2004.

Figuur 3: Oostelijk deel van het traject tussen het kerkhof en de brug van Schoonaarde met aanduiding van de zone boven en onder de kritische waarde van 8 mTAW op basis van het DTM van april 2004.

Hoofdstuk 5.4.2: naast de kwaliteit van het oppervlaktewater (Zeeschelde) en grondwater wordt ook de kwantiteit van het grondwater in rekening gebracht, al speelt dat ter hoogte van de geplande werken mogelijks een ondergeschikte rol. Wat eveneens aandacht verdient, is de kwantiteit van het oppervlaktewater. Meer bepaald de waterniveaus in de Zeeschelde bij hoog- en laagwater (springtij, doottij) en mogelijks ook de stroomsnelheden en haalgolven die er bereikt worden. Gezien dit een significante invloed kan hebben op de dijkconstructie en de duurzaamheid er van.

Ter hoogte van de geplande werken monden 2 belangrijke beken uit in de Schelde die er gravitair in uitwateren. Het drempelniveau van de nieuwe sluisen zal bijgevolg in belangrijke mate de minimale waterstanden in deze beken bepalen. Een verlaging van deze drempelniveaus zal leiden tot lagere waterstanden in de beek en kan bijgevolg een verdrogend effect hebben op natuurwaarden die zich stroomopwaarts in de beekvallei bevinden.

Hoofdstuk 5.4.3: naast de aangehaalde bronnen voor flora en vegetatie kan eveneens gebruik worden gemaakt van de nieuwe vegetatiekaart van de Zeeschelde die de toestand van 2003 weergeeft en beschikbaar is op het INBO (VANDEVOORDE *et al.* in prep.).

Bijzondere aandacht dient te worden besteed aan Driekantige bies (*Scirpus triqueter*). Een soort die behoort tot de Rode lijstcategorie ‘met uitsterven bedreigd’ en uiterst zeldzaam is in Vlaanderen (VAN LANDUYT *et al.* 2006), mede doordat hij exclusief voorkomt in zoetwatergetijdengebied. Binnen het Schelde-estuarium zijn tijdens de laatste kartering in totaal 26 populaties aangetroffen waarvan er zich 8 bevinden op de oever waar de dijkwerken gepland zijn, dit komt neer op 30% van de totale Vlaamse populaties (figuur 4)!

Het projectgebied maakt deel uit van het Europees vogelrichtlijngebied ‘Durme en Middenloop van de Schelde’ (BE 2301235) waardoor men ook rekening dient te houden met

de avifauna bij de inschatting van de milieueffecten. Zowel data van watervogels als broedvogels zijn beschikbaar op het INBO.

Figuur 4: Kaart met aanduiding van de populaties Driekantige bies (*Scirpus triqueter*).

4. Referentielijst

HOFFMANN M., GRARÉ W., & MEIRE P., (1997). De oevers langs de zeeschelde: van uniformiteit naar structuurdiversiteit. *Water* 95: 138-146.

HOFFMANN M., & MEIRE P., (1994). AMIS Algemene Milieu Impact Studie hs. 3. Beschrijving van de projecten. Instituut voor Natuurbehoud.

SORESMA, (2008). Sigmoidplan Project-MER Zeeschelde RO Schellebelle – Schoonaarde. 110pp. + kaarten en bijlagen.

VANDEVOORDE, B., VAN BRAECKEL, A., MERTENS, W., TOMBEUR, A., PISSCHAERT, F., & VAN DEN BERGH, E., (in prep.). Vegetatiekaart van de schorren van Zeeschelde, Durme en Rupel (2003). Rapport Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

VAN LANDUYT W., VANHECKE L., & HOSTE I., (2006). Rode Lijst van de vaatplanten van Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. In: VAN LANDUYT *et al.* Atlas van de Flora van Vlaanderen en het Brussel Hoofdstedelijk Gewest. Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Nationale Plantentuin van België en Flo.Wer vzw.